

Lopen op de landingsbaan

Vliegbasis Soesterberg wordt natuurgebied

Jarenlang was de Vliegbasis Soesterberg verboden terrein. Alleen vanaf de Spotters Hill konden vliegfanaten een blik werpen op de F-15's en F-16's die opstegen. Sinds de militairen weg zijn, prikkelt het gebied de nieuwsgierigheid. Zeker nu het in rap tempo wordt overgenomen door de natuur. Reeën lopen over de landingsbaan, vossen hebben het gebied ontdekt en dassensporen wijzen op de aanwezigheid van deze schuwe dieren. Tijd om het gebied te verkennen.

TEKST HANS ZIJLSTRA **FOTO'S** RUBEN DRENTH

R

Bij de entree doemt het gebouw van het nieuwe Nationaal Militair Museum op, een grote zwarte hangar vol met tanks en vliegtuigen: van oudere propellervliegtuigen tot een moderne Phantom-straaljager. Als we straks weer terug zijn van onze wandeling, nemen we daar een kijkje. Naast het gebouw staat een legervoertuig op rupsbanden, een raketwerper in camouflagekleuren met daarnaast een uitgegraven ronde plas. Militair erfgoed en natuurontwikkeling gaan hier samen. Het uitzicht over de landingsbaan is adembenemend. Ruim drie kilometer lang en 45 meter breed is de door de Duitsers in 1940 aangelegde baan. Tot dan toe landden onze vliegtuigen op een stoffig onverhard veld.

ROUTE-INFO

- Verharde paden
- Beschutting
- Horeca
- Afwisseling
- Bereikbaarheid ov

Nieuwe natuur

Aan het begin van de wandelroute staat het oudste luchtvaartgebouw van Nederland: een houten showroom uit 1910, de tijd van de luchtvaartpioniers. Bordjes geven aan dat we op de paden moeten blijven. Nieuwe natuur is kwetsbaar. Bij een overwoekerde bunker verlaten we het pad en vervolgen de route langs een eikenbos. De grillige vormen van de bomen zijn lang geleden ontstaan doordat het hout regelmatig gekapt werd. Daardoor lijken de bomen op groot uitgevallen struiken met meerdere stammen.

Een verroeste afdekplaat op bakstenen lijkt de toegang tot een kelder. Een ondergrondse bunker misschien? *Beschermd vleermuizenverblijf, niet verstoren*, staat erop. De Vleermuizenwerkgroep Defensierreinen zorgt voor een veilige verblijfplaats voor deze fladderende nachtdieren. Even verderop lopen we het bos in. We wandelen door een dennenbos vol fluitende vogels. De basis lijkt ineens ver weg. Maar graven en detecteren is hier verboden. Je weet maar nooit of er nog ergens munitie in de grond zit.

Koude Oorlog

Als we het bos uitkomen, staan we oog in oog met munitieopslagplaatsen uit de periode van de Koude Oorlog. Imposante betonnen gewelven, die met stalen schuifdeuren worden afgesloten. In een van de gewelven heeft een kunstenaar de vliegbeweging van een F-16 nagebootst met witte tempexplaten.

Als je van binnen naar buiten kijkt, suggereren de platen de beweging van een F16 die om zijn as draait. Bovenop het gewelf heeft de natuur haar rechten her-nomen. Berken en eiken lijken zomaar uit het beton te groeien. Als hier geen onderhoud wordt gepleegd, zal de natuur de militaire historie binnen enkele tientallen jaren onzichtbaar maken.

Na een stukje over betonnen platen wandelen we opnieuw het bos in. Plotseling staat midden op het pad een ree. Het dier kijkt een moment in onze richting en verdwijnt dan met elegante sprongen tussen de stammen. Bij een open plek zeilt een buizerd voorbij. Nu de straal-jagers er niet meer zijn, nemen roofvogels hun rol over. Hoewel? Als we weer op een weg komen, schuift hoog in de lucht een zweefvliegtuig voorbij. Wit en geluidloos met lange smalle vleugels.

Het lijkt een prehistorisch monster. De landingsbaan voor zweefvliegers is vlakbij. Zij zijn de enige voertuigen die nog van de grond komen op de basis.

Terug in het bos passeren we opnieuw militaire overblijfselen. Een aarden omwalling geeft de plek aan waar ooit vliegtuigen werden gestald. Rechthoekige vijvers begroeid met riet waren blusvijvers voor het geval een vliegtuig in brand vloog. Met een bakstenen gebouwtje is een kunstenaar aan de slag gegaan. Het is bedekt met zwarte lava. Als je erin loopt, zie je de vliegbasis in miniatuur terug.

Hoog in de lucht schuift een
zweefvliegtuig
voorbij

Landgoed De Paltz

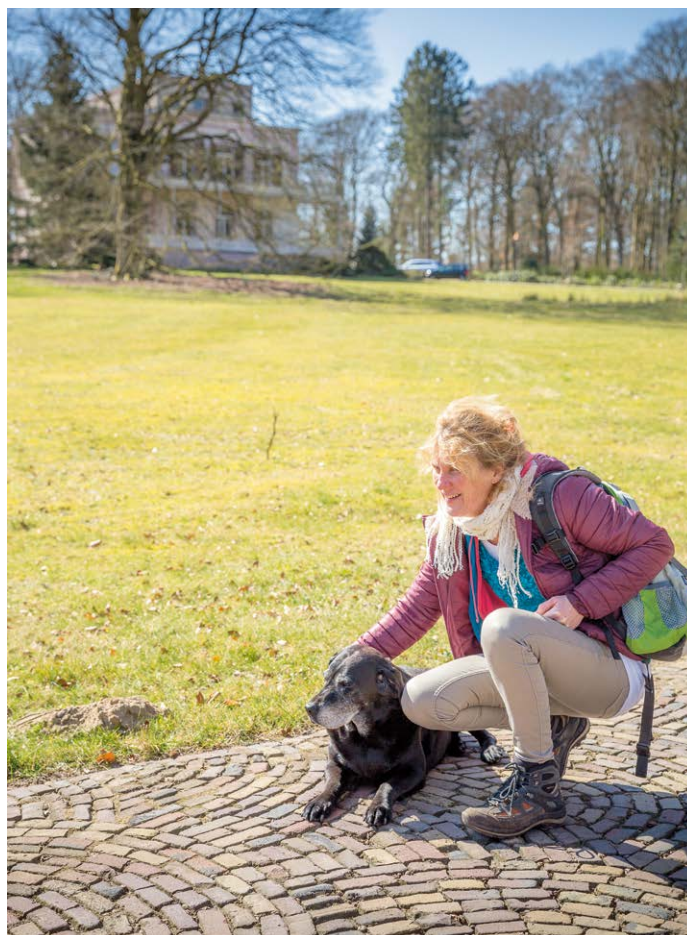
We komen weer langs de munitieopslagplaatsen en lopen dan het terrein af voor een omweggetje. Naast de vliegbasis ligt landgoed De Paltz. Via een laantje met hoge donkere douglassparren komen we bij een fraai groen hek. De wandeling voert verder door een beukenlaan. Het koper van de lantaarns naast de laan glimt alsof de lampen aanstaan.

De Paltz is genoemd naar de geboortestreek van arbeiders die in de achttiende eeuw gedeserteerd waren uit het Duitse leger. Op de plek van het roze landhuis stonden hun huisjes. Het landhuis is goed zichtbaar als we rond de weide voor het huis wandelen. Tegenwoordig is het eigendom van zanger Herman van Veen. Het nabijgelegen koetshuis is verbouwd tot woonhuis. De tijd dat er paarden in stonden, is allang voorbij.

Gestrande vliegtuigen

Als vliegerrein heeft Soesterberg een ruim honderdjarige geschiedenis. In 1908 werd al een vliegpoging gedaan vanaf Soesterhoogt, een heuvel aan de rand van de vliegbasis. Het vliegtuig was toen niet meer dan een houten geraamte met vleugels. Door te rennen kon je het geheel snelheid geven. Meer dan enkele seconden bleef dit vliegtuig niet in de lucht. Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog in 1914 maakten slechts enkele vliegtuigen gebruik van het terrein. We liepen nogal achter op landen als Duitsland en Engeland, waar de oorlogsindustrie de ontwikkelingen in de luchtvaart versnelde. Aan het eind van de oorlog bestond de luchtvloot op Soesterberg voornamelijk uit op Nederlands grondgebied gestrande vliegtuigen van de oorlogvoerende landen. Eigen productie volgde later.

Door een bos met sparren en lariksen lopen we om het landhuis heen. In de maanden december en januari zijn hier bijzondere vogeltjes te zien. Goudhaantjes, piepkleine vogeltjes met een geel kopje, overwinteren in het naaldbos. Als we het bos verlaten, vouwt het landschap zich open als een boek. We lopen over de helling van een vroegere zandafgraving. Door de begroeiing lijkt het een volkomen natuurlijk landschap.

Militaire historie

Via de Verlengde Paltzerweg komen we bij een zij-ingang van de vliegbasis. Vanaf het uitkijkpunt of belvédère zien we het museum en de landingsbaan. Over houten vlonders lopen we er naartoe. Ook hier zijn vijvers uitgegraven voor natuurontwikkeling. In het museum eindigen we onze wandeling. Belangstellenden kunnen hier helemaal opgaan in de militaire historie. Wat is de cockpit van een straaljager eigenlijk klein! Wie de moeite neemt om naar de bovenste verdieping te gaan, kan de hele vliegbasis nog eens overzien. In één oogopslag heb je een weids uitzicht over de landingsbanen te midden van de natuur. ☺

